

CERAMICA DE VAMĂ

IN COLECȚIA MUZEULUI JUDEȚEAN SATU MARE

ZOLTÁN TÓTH

Localitatea Vama se află situată în partea de nord-est a județului Satu Mare, în zona etnografică denumită Țara Oașului, la 6 km de orașul Negrești Oaș.

Prima atestare documentară a localității Vama datează din anul 1270.

Localitatea este o așezare cu populație mixtă, formată din români și maghiari. Ocupația de bază a locuitorilor era agricultura, pomicultura și morăritul.

Primele semne de apariție a olăritului le avem din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, atestarea documentară a existenței olarilor din Vama o avem din anul 1880, ceea ce nu înseamnă că olăritul nu s-a practicat de mai multă vreme în această zonă.

În urma cercetărilor arheologice efectuate de Muzeul Județean Satu Mare în această zonă s-au găsit vase ceramice într-o așezare din neolitic la Orașul Nou, așezat la 5 km de Vama, din care prezentăm un vas ceramic (Pl. VI/A).

Localitatea Vama este așezată lângă râul Tur ceea ce le-a permis olarilor să exploateze lutul și pigmentii organici pentru confecționarea ceramicii și smălțuirea vaselor.

Meseria de olar era preluată din tată în fiu. După primul război mondial datorită lipsei pigmentilor pentru prepararea smălțului, mulți olari s-au lăsat de meserie. După cel de-al doilea război mondial au început să se folosească și pigmentii industriali.

Olăritul în această zonă este practicat până prin anul 1980, când olarii au fost grupați într-o cooperativă, iar la ora actuală lucrează un singular olar și acesta cu caracter facultativ, datorită greutăților de procurare a materiei prime.

Muzeul județean Satu Mare prin angajarea unui vechi meșter olar dorește ca această veche și frumoasă meserie să nu se stingă din viața omului, să nu se uite creația culturii populare românești și un vestit centru ceramic.

Cele mai vechi vase ceramice au fost decorate prin zgrăfitare, adică prin zgîrierea angobei cu un obiect ascuțit. Această tehnică era folosită mai frecvent în Imperiul Bizantin, preluându-se în timp și în Țara Românească, Moldova, Bucovina și pe Tisa Superioară. Acest procedeu s-a menținut la Vama până în a doua jumătate a secolului trecut. Motivele zgrăfite au fost transformate în timp, vasele fiind desenate și conturate cu ajutorul cornului de olar, iar la începutul secolului nostru a apărut ornamentația cu pensula. (PL. VIII/A, B).

CERAMICA DE VAMĂ IN COLECȚIA MUZEULUI JUDEȚEAN SATU MARE

ZOLTÁN TÓTH

Localitatea Vama se află situată în partea de nord-est a județului Satu Mare, în zona etnografică denumită Țara Oașului, la 6 km de orașul Negrești Oaș.

Prima atestare documentară a localității Vama datează din anul 1270.

Localitatea este o așezare cu populație mixtă, formată din români și maghiari. Ocupația de bază a locuitorilor era agricultura, pomicultura și morăritul.

Primele semne de apariție a olăritului le avem din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, atestarea documentară a existenței olarilor din Vama o avem din anul 1880, ceea ce nu înseamnă că olăritul nu s-a practicat de mai multă vreme în această zonă.

În urma cercetărilor arheologice efectuate de Muzeul Județean Satu Mare în această zonă s-au găsit vase ceramice într-o așezare din neolitic la Orașul Nou, așezat la 5 km de Vama, din care prezentăm un vas ceramic (Pl. VI/A).

Localitatea Vama este așezată lângă râul Tur ceea ce le-a permis olarilor să exploateze lutul și pigmentii organici pentru confecționarea ceramicii și smălțuirea vaselor.

Meseria de olar era preluată din tată în fiu. După primul război mondial datorită lipsei pigmentilor pentru prepararea smălțului, mulți olari s-au lăsat de meserie. După cel de-al doilea război mondial au început să se folosească și pigmentii industriali.

Olăritul în această zonă este practicat până prin anul 1980, când olarii au fost grupați într-o cooperativă, iar la ora actuală lucrează un singular olar și acesta cu caracter facultativ, datorită greutăților de procurare a materiei prime.

Muzeul județean Satu Mare prin angajarea unui vechi meșter olar dorește ca această veche și frumoasă meserie să nu se stingă din viața omului, să nu se uite creația culturii populare românești și un vestit centru ceramic.

Cele mai vechi vase ceramice au fost decorate prin zgrăfitare, adică prin zgîrirea angobei cu un obiect ascuțit. Această tehnică era folosită mai frecvent în Imperiul Bizantin, preluându-se în timp și în Țara Românească, Moldova, Bucovina și pe Tisa Superioară. Acest procedeu s-a menținut la Vama până în a doua jumătate a secolului trecut. Motivele zgrăfite au fost transformate în timp, vasele fiind desenate și conturate cu ajutorul cornului de olar, iar la începutul secolului nostru a apărut ornamentația cu pensula. (PL. VIII/A, B).

Cele mai vechi vase ceramice — blidele vechi adânci și mari — au fondul crem sau alb. Cromatica dominantă a ceramicii de Vama a rămas verdele de cobalt, roșu englez, într-un cadru brun închis.

Putem remarca frecvența blidelor pe un fond alb cu decorații florale, vegetale, urmat de elemente decorative geometrice, în forma razelor solare, stelară, de rozetă sau cruce. (Pl. VI/E, H, G, L) și (Pl. VII/T, V, X, Q).

Multe dintre vasele colecției muzeului județean au ornamentul de bordură decorat cu buline (cercuri de culoare brună sau albe pe fond brun). (Pl. VII. M, P, R, S, Ș, T, Z, Y).

O altă categorie de vase ceramice din colecția noastră sunt olurile de nănaș, care se folosesc și se dau cadou la nunți, botezuri și înmormântări.

Ursul ceramic ca un obiect decorativ avea o dublă folosință de a strânge și proteja banii economisiți în caz de incendii și prin caracterul ușor grotesc de a-i speria pe copii să se joace cu el.

Dominante sunt și vasele pentru dus mâncarea la câmp și ulcelele pentru lapte.

În diversitatea formelor am mai aminti vasele de mare capacitate (de la 1 la 10—15 l.) folosite pentru apă, vin, țuică, sau pentru fiert magiun.

Vasele pentru gătit adesea erau legate cu sârmă pentru a nu crăpa ușor la căldură. Această legare cu sârmă era o meserie aparte, meseriașul mergea din casă în casă pentru a lega vasele cu sârmă preventiv, sau chiar și cele crăpate deja (PL IX.).

În cazul olurilor de mare capacitate pentru apă, vin, decorația dominantă era brâul sinusoidal și cromatica unitară de maro închis, foarte rar cu un motiv pictat cu alb sau verde. (PL. X).

Vasele mai rar confecționate și folosite sunt ligheanul ceramic, crațița, vasul pentru gogoși.

În colecția muzeului județean avem peste 200 de vase de Vama, dintre care 130 sunt expuse în expoziția de bază și la casele muzeu care ne aparțin.

BIBLIOGRAFIE

1. TANCREDE BĂNĂȚEANU — *Ceramica populară din Țara Oașului*, Ediția 1958.
2. GHEORGHE LAZIN — *Descoperiri arheologice din zona Oaș*, în *Studii și Comunicări* — Satu Mare, 1975—1977.
3. SUSANA TOTH — *Ceramica veche de Vama din colecția Muzeului Țării Crișurilor*, în *Biharea*, 1979—1980.
4. IVAN IURASCIUC — *Vase de mare capacitate din centrul de olărit Vama*, în *Studii și Comunicări* — Satu Mare, 1975.

LA CÉRAMIQUE DE VAMA DANS LA COLLECTION DU MUSÉE DÉPARTEMENTAL SATU MARE

(Resumé)

Vama est un un des plus renommés centres céramiques de notre département. Il est situé au nord-est de notre département dans la zone ethnographique le Pays de Oaş. On a les premières attestations de la deuxième moitié du XIX^e siècle.

On a présenté les conditions qui ont permis d'exercer la poterie à Vama.

On a décrit aussi les techniques partiquées dans ce centre, les formes spécifiques, la chromatique utilisée et les éléments décoratifs spécifiques ces entre céramique.

La collection du musée départemental a plus de 200 récipients qui sont exposées dans l'exposition de base et dans le demeures-musées du département.

A Vama este unul din cele mai cunoscute centre ceramice din județul Satu Mare. Este situat în nord-estul județului nostru în zona etnografică a țării Oaş. Primele atestări apar din a doua jumătate a secolului XIX. S-au prezentat condițiile care au permis exercițiului ceramic în Vama. S-a descris și tehnicile utilizate în acest centru, formele specifice, cromatica folosită și elementele decorative specifice ceramicii.

Colecția muzeului județean are peste 200 recipiente care sunt expuse în expoziția de bază și în casele-muzeu din județ. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean.

A început să se realizeze o cercetare științifică asupra ceramicii vamașene în anul 1950. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean.

A început să se realizeze o cercetare științifică asupra ceramicii vamașene în anul 1950. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean.

A început să se realizeze o cercetare științifică asupra ceramicii vamașene în anul 1950. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean.

A început să se realizeze o cercetare științifică asupra ceramicii vamașene în anul 1950. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean.

A început să se realizeze o cercetare științifică asupra ceramicii vamașene în anul 1950. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean.

A început să se realizeze o cercetare științifică asupra ceramicii vamașene în anul 1950. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean.

A început să se realizeze o cercetare științifică asupra ceramicii vamașene în anul 1950. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean. În prezent se lucrează la completarea colecției și la organizarea unei expoziții permanente în cadrul muzeului județean.